

Список використаних джерел:

1. Зимовець В.В. Фінансове посередництво: навч. посібник / В.В. Зимовець, С.П. Зубик. – К.: КНЕУ, 2004. – 288 с.
2. Ткаченко Н.В. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток фінансових посередників / Н.В. Ткаченко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2014. – Випуск 26. – С. 81-88.
3. Кремень В.М. Фінансові конгломерати в системі фінансових посередників / В.М. Кремень // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. пр. – 2009. – Т. 25. – С. 328-335.
4. Медведєва І.Б. Напрями інтеграційного розвитку банківської установи / І.Б. Медведєва, Ю.В. Смірнова // Збірник наукових праць Національного університету Державної податкової служби України. – 2009. – № 1. – С. 193-197.
5. Коць О.О. Перспективи діяльності фінансових супермаркетів в Україні / О.О. Коць, І.І. Скробач // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. – № 2(20). – С. 173-177.

УДК 336.717

**ВПЛИВ РИНКУ СЕК'ЮРИТИЗОВАНИХ АКТИВІВ
НА ФІНАНСОВУ СТАБІЛЬНІСТЬ КРАЇН ЄВРОПИ**

І. М. Крекотень

*Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

e-mail: Ikrekoten78@gmail.com

Використання механізму сек'юритизації набуло значного поширення у світовій практиці. Хоча до сьогодні не існує єдиного загальноприйнятого підходу до визначення сутності цього процесу, більшість експертів чітко вирізняє два її типи: реальна та синтетична. Реальна (традиційна) передбачає списання диверсифікованого пулу фінансових активів із балансу підприємства та його передачу спеціально створеній юридичній особі (Special Purpose Vehicle, SPV), що здійснює рефінансування шляхом випуску цінних паперів. Іншими словами, цей механізм передбачає перетворення низьколіквідних активів у цінні папери, що обертаються на міжнародному фінансовому ринку. Така сек'юритизація є більш поширеною в США де, відповідно до Закону Гласса-Стіголла, має місце чітке розмежування кредитно-депозитних та інвестиційних операцій.

Синтетична сек'юритизація використовується в європейських країнах, де законодавство не дозволяє передачу активів третім особам, чи мають місце інші обмеження. Вона може здійснюватись із використання кредитних деривативів і не потребує списання активів з балансу. Базельський комітет з нагляду розглядає синтетичну сек'юритизацію як інструмент управління кредитними ризиками: це «структуровані угоди, в яких банки використовують

кредитні деривативи для того, щоб передати кредитний ризик певного пулу активів третім особам, у тому числі страховим компаніям, банкам та іншим особам» [1].

Головна мета традиційної сек'юритизації – залучення дешевих ресурсів для рефінансування, синтетичної – хеджування кредитних ризиків.

Надмірний і часто неконтрольований розвиток сек'юритизаційних процесів став однією із передумов фінансової кризи, можливості цього інструменту кардинально змінили формат банківської діяльності, оскільки по суті відбулося перетворення неліквідних активів у ліквідні.

Скорочення європейського ринку сек'юритизації не було таким колосальним, як американського, адже він ще був у стадії розвитку. У 2007 р. обсяги американського ринку досягали 6,5 трлн дол. США, це був найбільший ринок цінних паперів з фіксованим доходом, ринок же корпоративних облігацій у цей період становив 5,4 трлн дол. США, ринок казначейських цінних паперів – 4,3 трлн дол. США. Найнижчий же об'єм американського ринку сек'юритизації був зафіксований у 2008 р. і нараховував близько 933 млрд. євро, тобто ринок скоротився практично втричі і повернувся до рівня 2000 р. [2].

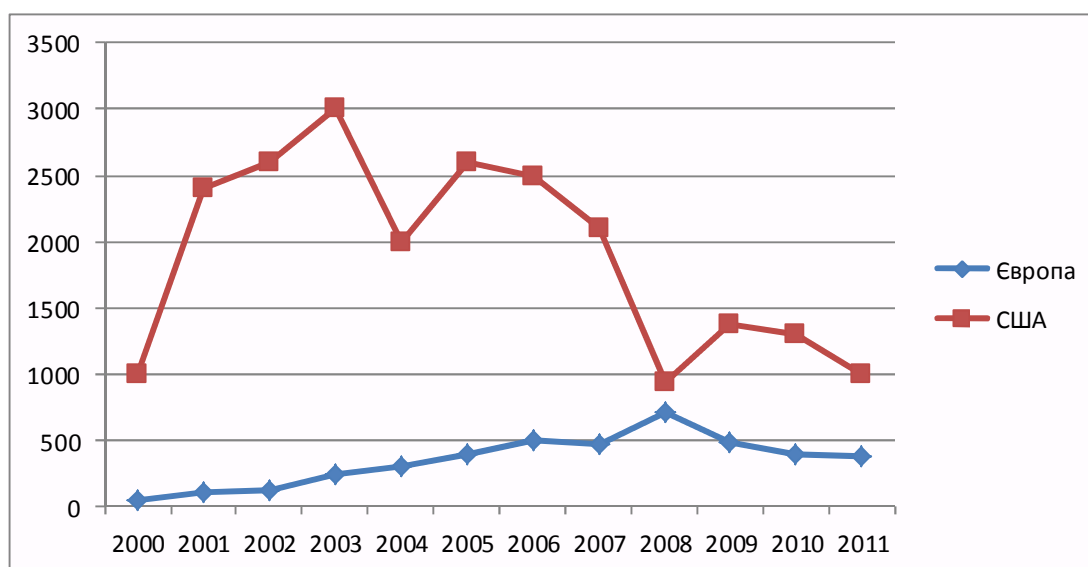

Рис. 1. Обсяг ринку сек'юритизації в Європі та США (млрд. євро) [2].

Сьогодні ринок сек'юритизації в ЄС перебуває у стані повільного розвитку: обсяги емісії дещо зростають, але ці показники далекі від передкризових. Обсяги емісії забезпечених цінних паперів в Європі представлені у таблиці 1.

Як можна побачити із таблиці 1 на європейському ринку сек'юритизації домінують житлові MBS (RMBS, Residential mortgage-backed securities). На другому місці є обсяги випуску ABS, тобто цінні папери, що забезпечені активами, на третьому – CDO, які використовуються у синтетичній сек'юритизації. І лише незначну частку складають випуск CMBS, тобто цінні папери, що забезпечені комерційними іпотечними кредитами.

Таблиця 1

**Емісія забезпечених (колатералізованих) цінних паперів у Європі
(млрд. євро) [3, 4, 5, 6].**

	2012	2013	2014	2015	2016
ABS (цінні папери, забезпечені активами)	52,3	71,6	47,6	64,8	70,6
CDO (облігації, забезпечені борговими зобов'язаннями)	0,8	9,2	14,3	14,2	21,2
CMBS (цінні папери, забезпечені комерційною нерухомістю)	18,4	9,5	6,1	5,9	3,7
RMBS (цінні папери, забезпечені житловою нерухомістю)	119,9	64,9	110,8	101,0	119,4

Сьогодні європейські підходи до сек'юритизації як фактора фінансово-банківської нестабільності змінилися – її почали розглядати як частину антикризових заходів. Вважається, що механізм сек'юритизації може бути використаний для зниження кредитного ризику та повернення до кредитної активності банків. Однак, при цьому не варто забувати, що саме неконтрольоване використання цього механізму стало одним із каталізаторів фінансової кризи. Сек'юритизація активів є одним із інструментів, що використовується для посткризового відновлення європейської банківської системи, адже він може значно розширити можливості щодо кредитування реальної економіки і створити альтернативу банківському кредитуванню. Використання цього інструменту дозволяє знизити залежність банку як від міжбанківського кредитування, так і від рефінансування центрального банку. Крім цього не слід забувати про його важливу соціальну роль, що полягає у здатності знизити вартість кредитних ресурсів.

У той же час даний механізм несе в собі низку потенційних загроз, адже завдяки ньому відбуватися спотворення показників ліквідності банків та поширення неліквідних інструментів. Використання механізму сек'юритизації є доцільним лише за умов високої якості активів, що використовуються. За таких умов виникає необхідність у проведенні об'єктивної оцінки ризиків інвестування та присвоєння кредитних рейтингів цінним паперів, випущених у результаті сек'юритизації активів, а також підвищення транспарентності та доступності інформації для потенційних інвесторів.

Список використаних джерел:

1. Section 68, Consultative Document Asset Securitisation // Basel Committee on Banking Supervision, Supporting Document to the New Basel Capital Accord, 2001.
2. AFME, ESF, Securitisation Data Report Q1 2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.sifma.org>
3. AFME, ESF, Securitisation Data Report Q4 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.sifma.org>

4. AFME, ESF, Securitisation Data Report Q4 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.sifma.org>
5. AFME, ESF, Securitisation Data Report Q4 2015.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.sifma.org>
6. AFME, ESF, Securitisation Data Report Q4 2016.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.sifma.org>

УДК 005.56 : 65.12.265

ПАРТНЕРСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОРГАНІЗАЦІЙ: СУТНІСТЬ ТА АЛГОРИТМ ОЦІНКИ

Н. О. Крихівська

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: kryhivska@gmail.com*

При формуванні тристороннього партнерства участь приймають відповідно три рівноправні сторони і при неспроможності хоча б одної з ланок виконувати умови договору партнерських відносин ефективність роботи системи «виробництво – освіта – наука» буде під питанням. Тому, перш ніж офіційно визнати партнерські відносини такими, що сформувались необхідно виявити та оцінити рівень потенціалу організацій-партнерів, тобто рівень готовності до партнерства.

Оцінювання ступеню готовності організацій до участі у партнерських відносинах передбачає визначення рівня сукупного партнерського потенціалу, який враховує як матеріальну сторону взаємодії, так і адаптивну, тобто здатність до змін у відповідності до вимог партнерської стратегії, що визначає забезпечення синергетичного ефекту, перспектив розвитку та, як результат, досягнення стратегічної стійкості організацій-партнерів.

Як правило, перед оцінюванням доцільно детальніше розглянути тлумачення поняття «потенціал». Оцінка загальноновизнаних концепцій щодо трактування досліджуваної категорії, дозволяє виявити сукупність об'єднуючих чинників, серед яких можливість, здатність та ресурси [1]. Для забезпечення глибини і досконалості тлумачення поняття потенціал організації та можливостей його оцінювання, нами було опрацьовано підходи до визначення сутності даного поняття у якості кожного із запропонованих чинників[2].

Тому, опираючись на загальнонаукові трактування та, враховуючи сучасні складові розвитку економіки, специфіку діяльності досліджуваних організацій і цільове призначення досліджуваного партнерського потенціалу, визначимо його як сукупність можливостей організації, що обумовлені здатністю щодо формування партнерських відносин із іншими структурами та наявністю ресурсів для налагодження і провадження спільної діяльності, як результат їх оптимального поєднання.

Для полегшення сприйняття запропонованого тлумачення та подальшого його використання для здійснення оцінки готовності виробничих, освітніх та